

VB

ORDE VAN
VLAAMSE
BALIES

/OV

Advies

Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid

maandag 26 juni 2023

VB

1 Voorafgaand

Op 20 juni 2023 werd de Orde van Vlaamse Balies (hierna 'OVB') om advies verzocht door het kabinet van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie bij het *Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen wat betreft de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid*.

In onderhavig advies geeft de OVB, gezien het korte tijdsbestek, haar *voornaamste* opmerkingen bij voornoemd voorontwerp van wet.

2 Opmerkingen bij het wetsvoorstel

1. De OVB verwijst vooreerst naar de fundamentele bezwaren van de afdeling wetgeving van de Raad van State op dit voorontwerp van wet

De Raad van State wijst op een aantal verschillen in de procedure van een verzoeker om internationale bescherming en de procedure in dit voorontwerp van wet voor een staatloze. Daaraan kan worden toegevoegd het feit dat een aanvrager van een verblijf als staatloze, na de indiening van de aanvraag, geen recht op voorlopig verblijf verkrijgt, anders dan de verzoeker om internationale bescherming (afgifte attest van immatriculatie).

2. De Raad van State verwijst naar een arrest van 20 juni 1996 van het Hof van Cassatie luidens hetwelk het gezag van gewijsde van een vonnis of arrest inzake de staat van personen ook geldt t.a.v. derden en de openbare orde raakt. Het Hof heeft dit herhaald in een recent arrest van 8 april 2022.¹ In dit arrest ging het om een staatloze.

3. M.b.t. het ontworpen artikel 57/37, 3° Vw. vraagt de Raad van State zich af wat er moet gebeuren wanneer een vreemdeling buiten zijn wil zijn nationaliteit verliest doordat hij te goeder trouw ervan uitging dat hij een andere nationaliteit had of zou verkrijgen doordat hij afstand gedaan had van zijn oorspronkelijke nationaliteit. In dat verband kan verwezen worden naar een arrest van het Hof van Justitie van 18 januari 2022.² Het ging immers precies om zulke hypothese. Weliswaar ging het om het verlies en de verkrijging van een nationaliteit van een EU-lidstaat, maar de principes van het arrest kunnen naar analogie ook toegepast worden op de nationaliteit van een derdelander.

4. Om elke discriminatie tussen de procedures van erkenning als vluchteling en als staatloze te vermijden komt het de OVB dan ook gepast voor de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen eveneens bevoegd te maken om een vreemdeling te erkennen als staatloze. Voor een beroep tegen diens beslissing kan de RvV niet bevoegd zijn. Immers, anders dan de erkenning als vluchteling wat een politiek recht betreft, is de erkenning als staatloze een burgerlijk recht, waarvoor krachtens artikel 144 Gw. enkel de gewone rechtbanken bevoegd zijn.³ Een beroep tegen een beslissing van de Commissaris-generaal kan dan ingediend worden bij de familierechtbank bepaald in artikel 632bis Ger. W. Wanneer nu een vreemdeling aan de familierechtbank een erkenning als staatloze vraagt, komt het in de praktijk al vaak voor dat het Openbaar Ministerie een advies vraagt aan de Commissaris-generaal wegens zijn expertise ter zake.

Indien het CGVS bevoegd wordt voor staatloosheid, dient evenwel te worden gedacht aan het uitschrijven van een behoorlijke proceduregang bij het CGVS. De OVB denkt hierbij o.a. aan het wettelijk

¹ Hvc 8 april 2022, C.19.0197.F, *Rev.dr.étr.* 2022, nr. 214, 43.

² HvJ 18 januari 2022, C-118/20, JY.

³ B. Renauld, "L'apatridie en Belgique – état des lieux en 2012", in *Liber amicorum Marc Bossuyt*, 2013, 534-535.

verankeren van een hoorplicht in hoofde van de in eerste aanleg beslissende instantie, zoals het persoonlijk onderhoud bij het CGVS.

5. Samengevat zijn voor de OVB twee opties mogelijk in dit verband: (a) Ofwel een procedure met volledige bevoegdheid bij het CGVS over de grond van de zaak zoals hierboven omschreven, inclusief alle waarborgen zoals voor erkende vluchtelingen (beroep etc.) (b) Ofwel het behoud van de procedure voor de familierechtbank maar met respect voor dit vonnis en beperking van de controle DVZ/CGVS voor verblijf inzake openbare orde en tijdelijk verblijf in afwachting van een uiteindelijke beslissing en zonder de voorwaarde van voorafgaand legaal verblijf of asielpcedure.